

Horizont Európa-konzultáció

Horizont Európa címmel 2021-től indul útjára az EU következő kutatási és innovációs keretprogramja. A jövőbeli program megvalósításának részleteiről – az uniós tagállamokban zajló konzultációs rendezvénysorozat keretében – a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal mint az uniós kutatási és innovációs keretprogramok hazai koordinátora 2019. november 27-én az Európai Bizottsággal együttműködve konzultációs rendezvényt tartott.

Az esemény fontos célja volt, hogy lehetőséget teremtsen az Európai Bizottság illetékes munkatársai és a legaktívabb hazai pályázó intézmények képviselői közötti konstruktív eszmecserére.

A délelőtti szekcióban Peter Haertwich, az Európai Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatóságának osztályvezetője mutatta be a Horizont Európa keretprogram újdonságait, többek között az új típusú, hatásorientált szemléletet tükröző missziókat, az uniós, tagállami és ipari társfinanszírozásban megvalósuló partnerségek új megközelítését, a nyílt tudomány elvének fokozottabb érvényesítését és a projektek hatásának szorosabb nyomon követését. Magyarország szempontjából pozitív változás, hogy az alacsonyabb innovációs teljesítményű tagországok bekapcsolódását és a részvétel szélesítését célzó, ún. „widening” akciókra a jelenleginél több forrást, a tervezett költségvetés 3,3%-át tervezik elkölteni. Ezen belül a Horizont 2020 programból már jól ismert Teaming, Twinning és ERA-Chairs akciók mellett új eszközök bevezetését is tervezik, például a már nyertes konzorciumhoz való csatlakozás lehetőségét (hop-on scheme), a „vak” értékelés pilotszerű alkalmazását bizonyos területeken, valamint a pályázatok előértékelésének megszervezését.

A résztvevők hozzászólásaikban többek között az uniós definíciók, pl. a pályázati belépési kritériumot jelentő technológiai érettségi szint (TRL) vagy az elvárt projekthatás egyértelmű meghatározását sürgették, és üdvözölték a tudományos eredmények hasznosítására való fokozottabb törekvést, kiemelve, hogy a korábbi sikeres projektek eredményeire épülő fejlesztéseket prioritásként kellene kezelni. A missziók esetében felmerült, hogy ezeket sokkal inkább a szakpolitikai célok, mintsem a kutatás-fejlesztés és innováció szempontjai határozzák meg. Fontosnak tartották az innovációs szakaszok egymásra épülő támogatását, valamint szorgalmazták a munkaprogramok felhívásainak előzetes társadalmi konzultációra bocsátását. A 2004-ben vagy azután csatlakozott – ún. EU13 – tagállamok erősítését célzó „widening” intézkedésekkel kapcsolatban elhangzott, hogy az ottani alacsony kutatói bérek miatt e projektek legnagyobb hasznélvezői – a döntéshozói szándékkal ellentétben – éppen a projektekben közreműködő „régik tagállamok”, azaz az EU15 intézményei lehetnek. A hop-on scheme-re reagálva pedig arra hívták fel a figyelmet a résztvevők, hogy a bevezetés előtt elemezni kell a megvalósítás egyes gyakorlati kérdéseit (pl. csak kisebb konzorciumoknál érhető-e el a kívánt hatás; már futó projektek esetén vagy még a szerződés-kötés szakaszában lenne-e érdemes ösztönözni a csatlakozást).

Délután két párhuzamos szekcióban a projektek eredményeinek hasznosításával és nyomon követésével, illetve a projektelszámolás és audit kérdéskörével foglalkoztak a résztvevők.

A projekteredmények hasznosításáról elhangzott előadásban Benat Bilbao osztályvezető-helyettes elmondta: a jövőben ezt sokkal kiemeltebben kezelik, külön webes felületet alakítanak ki a keretprogram által finanszírozott projektek eredményeinek bemutatására (Horizon Results Platform), illetve piaci hasznosításuk ösztönzésére (Innovation Radar). Az eredmények hasznosításával kapcsolatban már a pályázás során komolyabb elvárásokat támasztanak, ugyanakkor hatékonyabb segítséget is kapnak az érintettek az eredmények terjesztéséhez és hasznosításához, például különféle ösztönzők, díjak révén. A projekthatás monitorozására speciális kulcsindikátorokat vezetnek be többek között a tudásgenerálásra, a kutatói humán erőforrás fejlesztésére, a versenyképesség erősítésére vagy a munkaerőpiaci hatás mérésére. A döntéshozók fontosnak tartják, hogy a kifejtett hatás további beszámolók révén a projektek lezárása után is követhető legyen. A kutatói karrierre gyakorolt hatás mérése érdekében egyedi azonosítókat terveznek bevezetni a részt vevő kutatók számára, lehetőség szerint együttműködve az ilyen típusú azonosítókat már most is használó rendszerekkel.

A pénzügyi szakértőket tömörítő csoportban David Mejuto Gayoso kitért a támogatási szerződések várható egységesítésére, az óraalapú munkaidő-nyilvántartás opcionálissá tételére, az átalányalapú (lump sum) elszámolású projektek szélesebb körű alkalmazására. Gheorghe Bancos ismertette, hogy a kedvezményezett kérésére pilotként már a Horizont 2020 keretprogramban is lefolytatnak olyan rendszerszintű auditot, amelynek alapján a kedvezményezett meghatározott ideig, illetve a belső mechanizmusok változatlanúságáig mentesül az újabb auditok alól. A budapesti workshop résztvevői általánosságban úgy látják: a tervezett újdonságok a magyar intézmények számára nem jelentik a folyamatok érdemi egyszerűsítését. Szerintük a fokozottabb részvétel legnagyobb akadálya továbbra is a hazai kutatói alabérek alacsony szintje. Ugyanakkor örömmel fogadják például a prototípus teljes költségének elszámolhatóságára vonatkozó könnyítést vagy az audit folyamatával kapcsolatos kommunikáció elektronikus felületre terelését.

A rendezvényen elhangzott előadások letölthetőek:

- [Peter Haertwich \(European Commission\): What's new in Horizon Europe?](#) PDF (1 926 KB)
- [Peter Haertwich \(European Commission\): Widening elements](#) PDF (600KB)
- [Peter Haertwich \(European Commission\): Proposal submission and evaluation in Horizon Europe](#) PDF (1 398 KB)
- [Benat Bilbao \(European Commission\): Dissemination & Exploitation \(D&E\) and Efficient Reporting for Key Impact Pathways](#) PDF (1 814 KB)
- [Peter Haertwich \(European Commission\): Grant management, Reporting & Outreaching](#) PDF (1 507 KB)
- [David Meyoto Gayoso \(European Commission\): Model Grant Agreement](#) PDF (2 603 KB)
- [David Meyoto Gayoso \(European Commission\): Simplified forms of costs](#) PDF (802 KB)
- [Gheorghe Bancos \(European Commission\): Ex-ante and ex-post control](#) PDF (545 KB)